

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 09 maja 2025 r.
Znak sprawy: DŻW.zch.058.11.2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: Interpelacji nr 9260 w sprawie doświadczeń ze zwalczania pryszczycy w innych państwach

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 9260 Pani Anny Gembickiej i Pana Jarosława Sachajki Posłów na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej z 23 kwietnia 2025 r. w sprawie doświadczeń ze zwalczania pryszczycy w innych państwach uprzejmie informuję, co następuje.

Ad „Czy Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi monitoruje sytuację związaną z występowaniem pryszczycy w krajach sąsiednich, takich jak Węgry i Słowacja, oraz w innych państwach europejskich? Jakie wnioski płyną z tych obserwacji dla Polski?”

Wszystkie państwa członkowskie Unii Europejskiej mają obowiązek informowania o ogniskach chorób zakaźnych zwierząt wymienionych w rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) 2018/1882 (1), w tym o ogniskach pryszczycy, Komisji Europejskiej za pośrednictwem systemu ADIS (Animal Disease Information System) oraz Światowej Organizacji Zdrowia Zwierząt (WOAH) - poprzez system WAHIS.

Ponadto, organ właściwy do dokonywania analiz i ocen sytuacji epizootycznej, tj. Główny Lekarz Weterynarii, pozostaje w stałym kontakcie z organami Unii Europejskiej (UE) oraz właściwymi organami państw członkowskich UE, gdzie wystąpiła pryszczycyca.

Oprócz comiesięcznych spotkań Stałego Komitetu ds. Roślin, Zwierząt, Produktów i Pasz (SCoPAFF), na których omawiana jest m.in. sytuacja związana z pryszczycą, organizowane są ad hoc dodatkowe nadzwyczajne spotkania Komitetu poświęcone wyłącznie sytuacji związanej z ogniskami pryszczycy na Słowacji i Węgrzech (8 spotkań od stycznia 2025 r.). Dodatkowo, służby weterynaryjne Słowacji i Węgier przesyłają cyklicznie pisemne informacje dotyczące sytuacji epizootycznej.

Podstawowym wnioskiem płynącym z działań prowadzonych w państwach, gdzie wystąpiła pryszczycza oraz w państwach z nimi sąsiadujących jest potrzeba przestrzegania jak najwyższych standardów bioasekuracji przez wszystkie podmioty mające związek z produkcją zwierzęcą, tak aby zminimalizować ryzyko zawleczenia choroby.

Ad „Czy resort rozpatruje hipotezę, że ogniska pryszczycy mogą mieć charakter celowego działania, np. w formie ataku biologicznego, jak zasugerowały władze węgierskie? Czy podejmowane są jakiegokolwiek kroki w celu weryfikacji takich teorii? Czy Ministerstwo utrzymuje kontakty z instytucjami zajmującymi się zwalczaniem pryszczycy w krajach UE, w których pryszczycza wystąpiła? Jakie są kluczowe informacje i wnioski, które przekazują te instytucje?”

Dochodzenie epizootyczne jest prowadzone przez służby weterynaryjne państwa, w którym wystąpiła choroba. Dodatkowo, Komisja Europejska wysłała grupy ekspertów (EUVET) w celu oceny prowadzenia dochodzenia epizootycznego w Niemczech, na Węgrzech oraz na Słowacji. Dotychczas nie ustalono bezspornie w żadnym z tych państw, w których wystąpiła pryszczycza, źródła tej choroby. Nie ma też dowodów na celowe działanie człowieka.

Ad „Jakie działania prewencyjne i ochronne planuje Ministerstwo w celu zabezpieczenia polskiego sektora hodowlanego przed potencjalnym rozprzestrzenieniem się pryszczycy, w szczególności w kontekście możliwego nienaturalnego źródła choroby?”

Polska pozostaje państwem wolnym od pryszczycy¹. W Polsce uruchomiono sztab kryzysowy, który ma na celu koordynację działań prewencyjnych oraz monitorowanie sytuacji na granicach. Polskie służby weterynaryjne pozostają w stanie stałej gotowości. Kwestia pryszczycy jest też przedmiotem spotkań w Rządowym Centrum Bezpieczeństwa, gdzie koordynowane są sprawy międzyresortowe. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi systematycznie nadzoruje i monitoruje poziom zaangażowania i gotowości służb zaangażowanych w prewencję pryszczycy i wprowadzanie dodatkowych środków ostrożności, takich jak:

- kontrola transportu zwierząt,
- kanalizacja ruchu pojazdów przewożących zwierzęta wrażliwe na pryszczycę i powiązane z nimi towary,
- wzmocnione kontrole weterynaryjne oraz
- edukacja hodowców i konsumentów.

Działania te mają na celu minimalizowanie ryzyka przeniesienia choroby do Polski oraz szybką identyfikację potencjalnych ognisk choroby. Współpraca z sąsiednimi państwami oraz szybka reakcja służb weterynaryjnych to kluczowe elementy strategii w walce z pryszczycą i ochronie krajowego sektora rolnego.

Na wniosek Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi we współpracy z Ministerstwem Infrastruktury, Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji, Głównym Inspektorem Transportu Drogowego (ITD), Generalną Dyрекcją Dróg Krajowych i Autostrad oraz wojewodami: podkarpackim, małopolskim, śląskim, opolskim i dolnośląskim na południu i zachodzie Polski wypracowano i formalnie wdrożono czasowe ograniczenia ruchu towarowego samochodów transportujących żywe zwierzęta parzystokopytne oraz niektóre towary na/lub przez terytorium kraju do siedmiu przejść granicznych. Wszystkie pojazdy przewożące przez południową i część zachodniej granicy Polski żywe zwierzęta parzystokopytne i ich materiał biologiczny, produkty pochodzenia zwierzęcego pozyskane z tych lub od tych zwierząt, produkty uboczne pochodzenia zwierzęcego, obornik, słomę i siano są dzięki temu kierowane do siedmiu wyznaczonych przejść granicznych na granicy z Czechami i Słowacją o następującej lokalizacji:

- województwo podkarpackie – przejście graniczne Barwinek,
- województwo małopolskie – przejście graniczne Chyżne,

¹ Stan na 8 maja 2025 r.

- województwo śląskie – przejście graniczne Cieszyn-Boguszowice, autostrada A1 – Gorzyczki (granica polsko-czeska) oraz przejście graniczne Zwardoń (granica polsko-słowacka),
- województwo opolskie – przejście graniczne Trzebina,
- województwo dolnośląskie – przejście graniczne Kudowa Słone.

W związku z kanalizacją ruchu drogowego wszystkie przejścia graniczne zostały oznakowane specjalnymi znakami drogowymi informującymi o zakazie wjazdu i kierującymi samochody na wyznaczone przejścia w celu poddania ich kontroli i dezynfekcji. Miejsca na granicy, gdzie taki ruch jest zabroniony są patrolowane (Policja, Krajowa Administracja Skarbowa, Straż Graniczna). Na ww. siedmiu przejściach zainstalowano bramki dezynfekcyjne i maty a kontrole są realizowane w trybie 24-godzinnym. Regularne kontrole w systemie 24 - godzinnym prowadzone są także w województwie zachodniopomorskim. Działania prowadzone przez polskie służby weterynaryjne, w tym kontrole na granicach, wykonywane są we współpracy z innymi instytucjami (Policją, Strażą Graniczną, Inspekcją Transportu Drogowego, Krajową Administracją Skarbową i Strażą Pożarną).

Wzmocnione działania kontrolne będą utrzymywane a ich intensywność zależy od rozwoju sytuacji epidemiologicznej w kontekście pryszczycy.

Należy przy tym zaznaczyć, że w ramach prewencji organy Inspekcji Weterynaryjnej dokonały przeglądu i aktualizacji planów gotowości na szczeblu powiatowym, wojewódzkim i centralnym. Dokonano także inwentaryzacji i uzupełniania magazynów epizootycznych pozostających w zasobach Inspekcji Weterynaryjnej. Dodatkowo, w związku z zagrożeniem pryszczycą budżet Inspekcji Weterynaryjnej został uzupełniony o 272 mln zł.

Od samego początku pojawienia się choroby na terytorium UE wdrożono działania informacyjno - komunikacyjne dotyczące zagrożenia pryszczycą, którymi objęci są hodowcy świń i przeżuwaczy, przemysł mięsny oraz lekarze weterynarii wolnej praktyki w Polsce oraz inne docelowe grupy zawodowe, w tym służby patrolujące przewozy zwierząt na okoliczność kontroli dokumentacji towarzyszącej przesyłkom. Ulotki, plakaty, tablice informacyjne, infografiki i inne materiały na temat pryszczycy są zamieszczane w Internecie, mediach społecznościowych oraz kolportowane drogą tradycyjną. W kampanię zostały włączone GIW, GIJHARS, KRUS, ARiMR, KOWR, CDR i

ODR-y oraz Izby Rolnicze. W ramach dotychczasowej akcji informacyjno-edukacyjnej rozdyskrybowano do wszystkich województw 350 tysięcy ulotek, 21 tysięcy plakatów oraz 30 tysięcy sztuk *Praktycznego przewodnika bioasekuracji dla gospodarstw utrzymujących parzystokopytne zwierzęta gospodarskie*.

Pełny dostęp do najważniejszych (rzetelnych i sprawdzonych) informacji nt. pryszczycy możliwy jest poprzez specjalnie utworzoną stronę MRIRW <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/pryszczycy>.

Serwis zawiera najważniejsze informacje i komunikaty Zespołu Zarządzania Kryzysowego MRiRW, odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania oraz najbardziej jaskrawe przykłady dezinformacji pojawiające się w przestrzeni publicznej.

Ad „Czy w ramach współpracy międzynarodowej, w tym z Komisją Europejską oraz Światową Organizacją Zdrowia Zwierząt (WOAH), podejmowane są działania mające na celu wyjaśnienie przyczyn pojawienia się pryszczycy w Europie po ponad 50 latach nieobecności tej choroby w regionie?”

Komisja Europejska w ramach pomocy państwo członkowskim UE, m.in. w dochodzeniach epidemiologicznych, zapewnia udział zespołu doradczego (EUVET). Taki zespół, złożony z ekspertów weterynaryjnych, sprawdza sytuację na miejscu i weryfikuje działania podejmowane przez służby weterynaryjne w zakresie zwalczania choroby, a także w zakresie dochodzenia mającego na celu wykrycie źródła choroby. Wyniki ustaleń takich dochodzeń są prezentowane i omawiane na forum UE, w tym na posiedzeniach Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa (AGRIFISH), SCoPAFF oraz grup roboczych i eksperckich Rady UE i Komisji Europejskiej.

Dodatkowo, Europejskie Laboratorium Referencyjne ds. pryszczycy przeprowadza badania sekwencjonowania wirusów z ognisk pryszczycy i porównuje z wirusami aktualnie krążącymi na świecie w celu ustalenia potencjalnego źródła choroby i pochodzenia choroby. Dzięki takim działaniom udało się ustalić, że szczep wirusa stwierdzony na Węgrzech nie jest taki sam jak ten stwierdzony w Niemczech.

Szczep wirusa stwierdzony w Niemczech to serotyp O zbliżony do wirusa, który występował w Turcji i Iranie, natomiast szczep wyizolowany z próbek przesłanych z Węgier to serotyp O zbliżony do wirusa, który występował w 2017 r. w Pakistanie.

Na tej podstawie, wykluczono, że wirus pryszczycy odnotowany w ognisku w Niemczech rozprzestrzenił się następnie na terytorium Węgier i Słowacji.

Dodatkowo, pod auspicjami Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO) działa Europejska Komisja ds. Zwalczenia Pryszczycy (EuFMD) utworzona w 1954 r. Komisja ta stoi na czele walki z pryszczycą w Europie i ściśle współpracuje z 39 państwami członkowskimi w celu zwiększenia ich gotowości na wybuchy ognisk pryszczycy. Poza państwami członkowskimi EuFMD rozszerza swój zasięg na 20 priorytetowych krajów sąsiedztwa europejskiego. EuFMD aktywnie wspiera i promuje globalną strategię kontroli pryszczycy. Te wspólne wysiłki mają na celu ustanowienie zrównoważonych programów kontroli i ograniczenie potencjalnego wpływu choroby na państwa europejskie.

W dniach 6-7 maja 2025 r. odbyło się posiedzenie w ramach Sesji Generalnej ww. Komisji, gdzie przy udziale Polski dyskutowano m.in. na temat działań prowadzonych przez Europejskie Laboratorium Referencyjne ds. pryszczycy, handlu zwierzętami gospodarskimi jako czynnikiem rozprzestrzeniania się przenośnych chorób zwierząt na duże odległości oraz statusu banków antygenów i szczepionek przeciwko pryszczycy w Europie.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Jacek Czerniak

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/

Podstawa prawna:

- (1) rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2018/1882 z dnia 3 grudnia 2018 r. w sprawie stosowania niektórych przepisów dotyczących zapobiegania chorobom oraz ich zwalczania do kategorii chorób umieszczonych w wykazie oraz ustanawiające wykaz gatunków i grup gatunków, z którymi wiąże się znaczne ryzyko rozprzestrzeniania się chorób umieszczonych w tym wykazie (Dz.U. L 308 z 4.12.2018, s. 21);
- (2) rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2020/687 z dnia 17 grudnia 2019 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 w odniesieniu do przepisów dotyczących zapobiegania niektórym chorobom umieszczonym w wykazie oraz ich zwalczania (Dz. Urz. UE L 174 z 03.06.2020, str. 64, z późn. zm.);
- (3) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie przenośnych chorób zwierząt oraz zmieniające i uchylające

niektóre akty w dziedzinie zdrowia zwierząt („Prawo o zdrowiu zwierząt”) (Dz. Urz. UE L 84 z 31.03.2016, str. 1, z późn. zm.)

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów